

Slovenska Država

Štev. 12.

CHICAGO, ILL., 20. DECEMBRA 1951

Letnik II.

SPOMENICA AKCIJSKEGA ODBORA

za Svobodno Slovensko Državo vladam Zedinjenih držav Velike Britanije in Francije o Svobodnem tržaškem ozemlju:

Ko je medzavezniška konferenca v Parizu leta 1946 pričela razpravljati o tržaškem vprašanju, je Akcijski odbor za svobodno slovensko državo predložil zavezniškim vladam spomenice za tako rešitev vprašanja, ki bi bila v skladu z osnovnimi dejstvi o Trstu.

Ta dejstva so štiri. Prvič, Trst leži na severo-vzhodni, t. j. slovensko-srednjeevropski jadranski obali. Drugič, Trst ima mešano italijansko-slovensko prebivalstvo, ki vsebuje še druge etnične sestavine, bližnja in daljna tržaška okolica pa je čisto slovenska. Tretjič, Trst se je razvil v pomembno luko in trgovinsko središče potem, ko ga je bivše habsburško cesarstvo izbralo za in zgradilo v pomorsko izhodišče za srednjo Evropo. Četrto, bodočnost tržaške luke in trgovine nedvomno zavisi od bodoče svobodne in povezane srednje Evrope, v kateri bo svobodna Slovenija kot neposredno tržaško zaledje mogla služiti kot most med tržaško luko in mestom ter njunim širšim srednjeevropskim gospodarskim območjem.

Z ustanovitvijo Svobodnega tržaškega ozemlja, februarja 1947, je bila ostvarjena priložnost, da se znova vpostavimo zgodovinske in naravne vezi med svobodnim Trstom in srednjo Evropo, ko bo slednji vrnjena njena oropana svoboda.

Poznejša izjava vlad Združenih držav, Velike Britanije in Francije, marca 1948, ki je izrazila mnenje, naj bi se Trst vrnil Italiji, je slonela na dejstvu, da je komunistična vlada Jugoslavije, ki bi bila morala sodelovati pri izvedbi Statuta S.T.O., namesto tega zavirala in ogrožala svobodni značaj tržaškega ozemlja. Odkar pa je Tito prelomil s Kremli, so se odnošaji med državami-izjavnicami in Titovo vlado tako po-

polnoma izpremenili, da je razlog, na katerem je slonela omenjena izjava, odpadel. S tem je bil zopet vpostavljen pogoj za nadaljno izpopolnitev Svobodnega tržaškega ozemlja. Zato so poznavalci primera bili presenečeni, ko se je ob priliki nedavnega obiska italijanskega ministrskega predsednika v Ameriki in Kanadi zopet čulo sklicevanje na izjavo iz marca 1948 kot na osnovo za spremenitev sedanjega tržaškega stanja.

V danih razmerah je svobodni Trst bistven kot varnostno oporišče na ključni točki sovjetsko-zavezitvene strategije, obenem pa edino jamstvo pravic in interesov mešanega tržaškega prebivalstva. Poleg tega more samo svobodni Trst nuditi resnično upanje, da bo Trst nekega dne zopet mogel nastopiti naravno pot k svojemu blagostanju in pomembnosti kot luka in trgovinska metropola svobodne srednje Evrope.

S povratkom Trsta pod Italijo — katere zgodovina, zemljepis in gospodarstvo imajo tako malo skupnega s Trstom — bi te prednosti šle v izgubo. Važno varnostno oporišče bi bilo brez potrebne nezavisnosti in rasnega sožitja. Komaj vrnjeno upanje za tržaško bodočnost bi zopet splahnelo kot je leta 1918. Srednja Evropa, kadar bo osvobojena, bi se zopet znašla brez svojega naravnega pomorskega izhodišča. Slovensko ljudstvo tržaškega ozemlja bi zopet bilo izpostavljeno diskriminaciji in prisilnemu poitalijančevanju kot je bilo v razdobju petindvajsetih let italijanskega gospodstva nad Trstom in njegovim slovenskim zaledjem in kot so še danes oni slovenski predeli goriške in videmske pokrajine, ki jih je mirovna pogodba iz leta 1948 pustila pod Italijo. In končno, povratek Italije v Trst bi znova oživil italijansko skušnjava

po obnovitvi teženj za obvladanje tržaškega zaledja v Sloveniji in na Balkanu.

Ustanovitev S.T.O. je bila ena izmed maloštevilnih ugodnih posledic zadnje vojne. Zato Svobodno tržaško zaledje ne sme biti prepuščeno uničenju kot žrtev trenutne politične taktike. Vladi Italije in Jugoslavije nimata nikake pravice, ne po pravu in ne po splošni pravičnosti, razpolagati — s kakršnim koli sporazumom — z ljudstvom in ozemljem, ki nista njuna. V svojem namigavanju, da je pripravljena pogoditi se za razdelitev Svobodnega tržaškega ozemlja, Titova vlada vsekakor ni tolmač volje slovenskega naroda, čigar etnična, zemljepisna, zgodovinska in gospodarska povezanost s Trstom ostvarja edino upravičenost, na katero bi Jugoslavija mogla opirati svoj interes na tržaškem vprašanju.

Na osnovi gornjih razlogov želimo zabeležiti pri zavezniških vladah prepričanje, da mora Svobodno tržaško ozemlje ne le biti ohranjeno, temveč popolnoma uresničeno in ojačeno pod varstvom zavezniških vojaških sil, ki so na tržaškem ozemlju kot jamstvo njegove svobode in nezavisnosti. Mislimo, da tega prepričanja ne delijo le Slovenci, temveč večina tistih, ki so iskreno zainteresirani na bodočnosti Trsta in srednje Evrope.

29. oktobra 1951, ob triintrideseti obletnici ustanovitve prve Narodne Vlade za Slovenijo.

Ciril A. Žebot,
Začasni predsednik

Voščila predsednika Akcijskega Odbora

Vsem podpisnikom Slovenske izjave, somišljenikom naše slovenske državne akcije ter vsem prijateljem voščim vesel božič in blagoslovljeno novo leto.

V novem letu moramo doseči tri važne stvari: Podvojiti število podpisnikov Slovenske izjave in članov našega gibanja; izvesti prve demokratične volitve v predstavništvo slovenskega državnega gibanja; skušati z vsemi poštenimi sredstvi

(Nadaljevanje na 2. str.)

Predsednik N. C. F. E. o

bodočnosti za železno zaveso

Danes priobčujemo daljši izvleček iz pomembnega govora Mr. Jacksona, predsednika ameriškega Nacionalnega odbora za svobodno Evropo, na znamenitem forumu "The New York Herald Tribune", 28. oktobra t.l.:

"Kaj moremo mi nuditi tem ljudem (za železno zaveso)? Doslej smo mogli nuditi le upanje samo. Poslej . . . upanje ni več dovolj.

"Mi na svobodnem zapadu moramo odslej biti pripravljeni pobijati brezupje (za železno zaveso) z revolucionarno zasnovo, ki bo dovolj veličastna, da bo mogla razložiti preteklost, oprostiti sedanjost in dati stvarno obljubo za bodočnost. Čas je napočil, ko moramo pojem upanja potegniti ven iz dosedanje praznine . . . v stvarni okvir, ki ga bodo mogli dojeti in sprejeti milijoni ljudi za železno zaveso . . .

" . . . Kake vrste ljudi bomo našli za železno zaveso po osvobojenju . . . ? Našli bomo kmete, delavce, prestrašene državne uradnike, in nekaj ostankov izobraženec. Našli bomo tam skoraj **enodušni odpor, da bi sprejeli od zapada to, kar so poznali v preteklosti . . .**

"Poleg tega bo še nadaljna težava . . . v tragičnih posledicah Versaillesa . . . Problem Sudetov . . . primer Slovakov, (ki) niso nikoli bili srečni pod oblastjo večinskih Čehov . . . (in) najbolj zapleteni primer Poljske — izsekane, obsekane, prisekane . . .

"Podobni položaj najdemo v vsaki deželi (za železno zaveso).

"Kaka zasnova bi mogla vpoštovati vse te silne probleme in težave, politične, gospodarske, zemljepisne, narodnostne, in nuditi nekaj, kar ne bo tragična stara ureditev — nekaj, kar bo imelo v sebi dovolj dinamike, nekaj, za čigar uresničenje bodo ljudje voljni misliti, pripravljati, delati in celo umirati?"

"Ta zasnova je federalizem . . . Ta zvezna ideja je v zraku. Treba je sedaj začeti misliti, razlagati in poučevati na obeh straneh železne zaveso . . .

"Mi moramo sedaj znati povedati (ljudem za železno zaveso), da jim nočemo vsiliti stare propadle oblike, temveč novo zasnovo sreče za mnoge namesto za le nekatere . . .

"(Rešilna) zamisel je federalizem, ki omogoča ohranitev zadostne narodne suverenosti, ki je potrebna, da se zadosti skoraj bistvenim zahtevam domovinstva, obenem pa pripušča gospodarsko in socialno srečo, ki je neizbežni sad neobremenjene povezanosti hrane, surovin, tvornice in trgov, in ki, končno, ostvari ozemlje zadostane obsežnosti, zadostnega števila in zadostnih sredstev — ki bodo dali misliti morebitnim bodočim zavojevalcem . . . (Ta zamisel) omogoča mirno in smotreno rešitev . . . narodnih teženj po samostojnosti . . . medsebojnih mejnih sporov . . . in vprašanja miru za celo (srednjevropsko) ozemlje.

"Zgodovina kaže v smeri federalizma, ki je skrivnost prostovoljne edinosti, temelječe na revolucionarnem ameriškem dokazu, da je deljivost suverenosti zmožna ostvariti in ohraniti nedeljivost svobode."

Slovensko ozemlje in Jugoslavija

Kolik je bil točen obseg slovenskega ozemlja v prvih letih naše zgodovine, ne vemo točno. Danes menimo, da smo zaradi nemškega pritiska proti jugu izgubili dve tretjini svojega sveta. Italijanskemu pritisku smo vedno trdno kljubovali. Nihče ne more več govoriti o tej izgubljeni zemlji, da je slovenska; toda slovenska je Koroška, čeprav je v Avstriji, slovenske so Svete Višarje in precejšen del Goriške, ki je v Italiji.

Kmečki upori so javno zahtevali združitve vseh slovenskih dežel; program Zedinjene Slovenije leta 1848. je prav tako poudaril isto misel slovenske državnosti. Kdor komunizem le malo pozna, ve prav dobro, da zna natanko prisluhniti najtišjim željam ljudstev in narodov. Zato je šel pri nas v vojno z geslom boja proti okupatorju in Jugoslaviji in dvignil prapor slovenske države. Komunistična zmaga leta 1946. je oklicala slovensko državo in je to dolgoletno zamisel in vesplošno željo ustavno zagotovila, saj ima vsaka izmed zveznih republik po ustavi pravico do odcepitve. V resnici se v današnjih okoliščinah ta točka ustave nikako ne more uresničiti, morda ne zaradi mnenja vodilnih slovenskih komunistov, marveč zato, ker bi v primeru, da bi kdo skušal izvesti to v ustavi zagotovljeno pravico, nemudoma zasedla jugoslovanska vojska vso jugoslovansko Slovenijo.

Tu nas zanima predvsem obseg slovenskega ozemlja v "Slovenski Narodni Republiki". Ko je bila proglašena, je obsegala celotno ozemlje — v to moremo verjeti — Trst, Goriško in Koroško, toda po podpisu mirovne pogodbe leta 1947., ki je meje točno načrtala, je slovensko ozemlje zopet razdeljeno v pet držav, čeprav je sedaj več kot dve tretjini Slovenije v eni sami državi — Jugoslaviji.

Predvojna Jugoslavija ni nikoli pokazala pravega zanimanja za rešitev največjega našega narodnega problema: razdeljenosti med štiri države. Brez dvoma bi bila to njena dolžnost, saj so nas vedno učili, da je bila Jugoslavija naša narodna država. Vsi dobro vemo, da smo morali vse, kar se je storilo na primer za našo severno mejo, napraviti doma; država se za to vprašanje ni mnogo zanimala. Odveč bi bilo spominjati rapalsko pogodbo ali pa prednost, ki jo je Jugoslavija vedno dajala Solunu, ki ni srbski, pred Trstom, ki spada k Sloveniji. Za Srbijo je Solun brez dvoma večjega pomena kot pa Trst.

Ista tragedija se ponavlja v današnji Jugoslaviji in se bo ponavljala v vsaki Jugoslaviji. Naj zadošča spomniti, da je Tito ponudil Trst Italiji.

Nič kolikokrat sem slišal zavezniške politične častnike izjaviti da je razmejitev, ki je bila podpisana v Parizu leta 1947. vse prej kot krivična za nas Slovence, saj pripada Jugoslaviji 600.000 Italijanov, Italiji pa samo 150.000 Jugoslovanov. Mi pa vemo, da so naseljeni vsi ti Italijani v Hrvatski Istri, da pa so Jugoslovani, ki so ostali pod Italijo, vsi brez izjeme Slovenci. Ne bi bilo prav, ko ne bi privoščili Hrvatom tega, kar je hrvatsko in Srbom, kar je njihovega, toda nesmiselno je veseliti se ob dejstvu, da so oni mogli zadovoljiti svoje ozemeljske težnje posredno na naš račun. Za pravilno razumevanje naj pripomnim, da je štiričlanska razmejitvena komisija na Tržaškem in Goriškem vedno razpravljala z zavezniškimi AMG-častniki, ki so jo obveščali, kot se je njim zdelo pravilno.

Dokler bodo iste države največ vplivale pri nadaljnjih razmejitvah — upamo, da tudi v bodoče in gorje, če bi prišli na njih mesto Rusi, ki jih že poznamo iz londonškega pakta 1915 — bodo vedno imeli isti pomislek in isto razlago, ko bodo zagovarjali razdelitev slovenskega ozemlja med več držav. Nas pa ne zanima, da je v Jugoslaviji Solun ali Istra, pač da, da je vse slovensko ozemlje združeno v svoji državi, kjer nam bo mogoče braniti svoje koristi, če ne brez težav, pa vsaj z dovoljenjem.

C. Mejač

VOŠČILA PREDSEDNIKA AKCIJSKEGA ODBORA (Nadaljevanje s 1. str.)

vplivanja in moralnega pritiska končno doseči skupno slovensko narodno predstavništvo v emigraciji na nesporni demokratični osnovi slovenske narodne samoodločbe. Po vsem, kar se je temu izigranemu in preganjanemu slovenskemu narodu zgodilo od leta 1918 dalje — ko je bila prvič obljubljena svoboda v samoodločbi — nam ni treba dvomiti, za kaj se bo slovenski narod ob prihodnji uri osvobojenja odločil: Za svobodno slovensko državo zvezi s svobodnim Trstom in svobodno srednjo Evropo. Ako imamo to zaupanje — katerega utrjevati in razširiti je naloga našega državnega gibanja — potem postane jasno, da mora z novim letom skupna borba pošteno združene svobodne slovenske emigracije za ostvaritev potrebnih pogojev za stvarno samoodločbo Slovencev postati prva in poglobitvena točka naših prizadevanj.

CIRIL ŽEBOT,

Začasni predsednik AO

Vsem številnim prijateljem, razkropljenim po svetu, pošiljam božična voščila in novoletne čestitke. Delajmo tudi v letu 1952 za naše velike ideale. Ne bojmo se žrtev! Iz žrtev rasto uspehi!

MIRKO GERATIČ, urednik Slovenske Države

Proti laškemu šovinizmu za neodvisnost Trsta

Clevelandski dnevnik PLAIN DEALER je dne 25. novembra objavil odličen dopis IVANA JONTEZA v obrambo Svobodnega Tržaškega ozemlja. G. Jontez je vodilni ameriško-slovenski publicist, pisatelj romana "Jutro brez sonca" ter urednik humorističnega časopisa "Koprive". Njegovo časninarsko udejstvovanje je v dosledno slovenski in demokratični smeri. Jontezov dopis v Plain Dealer o tržaskem vprašanju spada med pomembne doprinose slovenskega prizadevanja za rešitev Trsta proti izdajalski rdeči in laški zaroti, ki grozi ponovno upropastiti to mesto.

V naslednjem prinašamo v prevodu misli Jontezovega dopisa.

V skladu z Vašim uvodnikom dne 19. novembra "Trst je treba naglo urediti", bi mi morali vreči to jadransko pristanišče v naročje italijanskega nacionalizma, zaradi strahu, da bi Sovjetska Rusija utegnila to mesta izrabiti za središče svojega vuhunjenja in prodiranja tako v Italijo, kakor v Jugoslavijo. Toda Sovjeti gotovo ne potrebujejo Trsta za te namene. Za prodiranje v Titoslavijo morejo uporabiti Avstrijo, Madžarsko, Romunijo, Bolgarijo in Albanijo; poleg tega pa je brez dvoma še ostalo v Jugoslaviji mnogo kominformistov, da morejo vohuniti za Stalina. In kakšno potrebo bi imel Kremlin za svojo "izpodkopovanje" Italije, saj ima na razpolago Palmira Togliatti-ja in njegove milijone rdečih za izvršitev te naloge.

Toda Sovjeti bi se mogli okoristiti na druge načine s svojim vztrajanjem, da se položaj Svobodnega Tržaškega Ozemlja ohrani v skladu z italijansko mirovno pogodbo. Na primer, njihovi eksponenti v Jugoslaviji, bi mogli predočiti Slovencem, ki so skrajno občutljivi v tem vprašanju, da je izdajalec Tito prodal ta biser Jadrana njihovi tradicionalni sovražnici, Italiji, medtem ko so samo Sovjeti skušali to preprečiti. Odveč bi bilo pristaviti, da bi nam taka ureditev ne pridobila prijateljev med Slovenci.

Ni nobenega veljavnega izgovora za tako ureditev, niti sedaj, niti kadarkoli. Trst pripada svojemu zaledju brez katerega ne more obstajati. Italija nima nobene potrebe po njem; niti ga nikoli ni imela, razen, da odvrne ljudsko pozornost od prelomljenih obljub, napak in polomij njihovih političnih voditeljev. Drugače bo Trst zopet dokazal svojo pasivnost, kakor jo je v letih 1918 do 1945, ko je služil pokojnemu Duceju Benitu kot odskočna deska za ekspanzijo. Ni treba misliti, da se "Lebensraum" (živiljskem prostoru) niso umrle za Mussolinijem.

Po mojem mnenju bi mi morali držati mirovne pogodbe in urediti Trst resnično kot svobodno mesto, katerega neodvisnost bi jamčili Združeni Narodi.

Medtem pa bi tako Jugoslavija, kakor Italija mogla napraviti ena drugi in svojim narodom mnogo večjo uslugo, da bi

oddale njuno lastno jamstvo in slovesno obljubo, da bosta spoštovali in če potrebno branile Svobodno Tržaško Ozemlje. S tem bi se Trst odpravil kot politično vprašanje in prepad med obema državama ter bi se vsak čutil srečnejšega. Dejansko, z upoštevanjem vseh dejstev, to je edina zdrava rešitev tržaškega vprašanja. Ne delajmo Babilona s tem, da upoštevamo zahteve ozkosrčnih italijanskih nacionalistov, ki so slepi do resničnih koristi njihove lastne dežele.

L.L.

OB TABORU 1951

V zadnji številki SD smo poročali, da so slovenski razumniki svobodnih predelov slovenske zemlje, Tržaske in Koroške, izdali Zbornik umetnosti in razprav, Tabor 1951. V zborniku je izpoved, da hoče slovensko ljudstvo in veliki del slovenske politične emigracije po letih trpljenja in suženjstva priboriti slovenskemu narodu najvišji ideal, za katerega se je izrekel v prvem slovenskem programu Zedinjene Slovenije leta 1848, po lastni državnosti in dokončni politični neodvisnosti. Zbornik tudi zagovarja ohranitev Svobodnega Tržaškega Ozemlja, katero naj bi se v bodočnosti povezalo v kantonalni uniji s Slovenijo. Svobodni Slovenci so pozdravili Tabor 1951 kot najmočnejši slovenski dokument tega leta.

Zelo pa smo se začudili Izjavi treh tržaških političnih skupin, da "obsojajo" Tabor, čes da je Jugoslavija njihov edini program. Ne bi se ustavljali ob tem dogodku, če ne bi vedeli, da je tako izjavljanje skrajno škodljivo slovenskim tržaskim interesom. Kako neki potem ti gospodje spravijo v sklad svoje stališče, ko pravijo, da se potegujejo za neodvisnost Trsta, ki ne sme biti priključen niti Italiji, niti Jugoslaviji? Kje je iskrenost? Ali mislijo, da ameriški državniki ne bodo uvideli te dvoilčne igre? Tako početje ni samo politično nezrelo in neresno, ampak tudi skrajno škodljivo, ker daje laškemu šovinistom nov dokument za uničenje svobodnega Trsta. Pokazali bodo na ne-komunistične slovenske skupine, da se v resnici ne borijo za svobodni Trst, ampak za Jugoslavijo. A to je že zdavnaj jasno, da Jugoslavija Trsta ne bo dobila.

Dolžnost tržaškega slovenskega političnega predstavništva je, da brani neodvisnost tega ozemlja, da se bori za svobodni Trst, ne pa da jemlje v zakasnelo zaščito trhlo Titoslavijo, s katero bodo njeni narodi že sami obračunali, kakor hitro se bo zrušil nasilni komunistični režim, ki samo z neznanskim terorjem in plačano propagando ohranja pri življenju umetno Versajsko tvorbo.

Ne razumemo kratkovidnosti nekaterih tržaških prvakov, ki so poklicani, da čuvajo slovensko jadransko obalo. Slovenci v Ameriki skušamo reševati STO, tržaški politiki pa nam skačejo v hrbet. Mesto, da bi podprli naša prizadevanja za STO, podpirajo stvari, ki jih direktno

ne tičejo in spadajo več ali manj v preteklost. Največja tragika Slovencev je v tem, da imamo v vseh važnih zgodovinskih dogodkih na vodstvu ljudi, ki jim niso prvenstveni interesi slovenskega naroda.

Če izvzamemo tržaške prvake, N.O., Tita in njegovo partijo, — kdo je še za Jugoslavijo? Lahko bi jih na prste prešteli. Ako bi verjeli, da bi se naši "poslednji Mohikanci" iz Trsta hoteli kaj naučiti, bi napravili nabirko ter jih povabili v Chicago, da bi imeli priložnost prisostvovati velikim narodnim zborovanjem raznih amer. slovenskih skupin, da omenimo samo Srbe (kako je s Hrvati je jasno), ki nočejo ničesar več slišati ne o taki, ne o drugačni Jugoslaviji. Vsako nedeljo grmi srbska radijska oddaja najmočnejše srbske organizacije Peter Karadzordzevič, se ni Srbe na okup proti kakršnikoli Jugoslaviji. Ko je bil v Chicagu na prireditvi te organizacije Peter Karadzordzevič, se ni niti z eno besedo omenjala Jugoslavija, ampak so ga pozdravljali s Srbskim kraljem.

Položaj med ameriški Slovenci je isti. Tukaj rojena mladina slovenskih staršev bi bila užaljena, če jim bi rekli, da so Jugoslavlani. "I am Slovenian", je njihov odgovor. Zavedne slovenske matere so jih naučile slovenskih pesmi in ljubezni do Slovenije, kjer je tekla zibelka njihovega rodu. Ali jih hočemo dokončno odbiti?

V današnji številki SD objavljamo nekaj dejstev, prizadevanj in prvih uspehov slovenskega državnega gibanja in mlajše politične emigracije v Združenih Državah v obrambo slovenske stvari in Trsta. Naši napor za svobodo slovenskega naroda in za svobodni Trst še niso končani. S podvojenim vnetjem bomo delali na tem, da prepričamo ameriško javnost v pravičnost slovenske stvari. Skupno s tistimi prijatelji na Tržaškem in Koroškem, katere ste "obsodili", skupno z zaslužnim narodom v domovini in skupno s Slovenci razkropljenimi po vseh delih svobodnega sveta, želimo z božjo pomočjo pomagati svojemu narodu do svobode na katero čaka že tisoč let.

Lojze Gregorič

SVET JE SLIŠAL SLOVENSKI GLAS O TRSTU

SLOVENSKA NARODNA ZVEZA, ki je bila ustanovljena na zborovanju Chičaskih Slovencev združenim s proslavo narodnega praznika ustanovitve prve slovenske narodne vlade dne 29. oktobra, se je predstavila ameriški javnosti z daljšim dopisom v NEW YORK TIMES-u o morda najvažnejšem slovenskem vprašanju ohranitvi Svobodnega Tržaškega Ozemlja in njegovi rešitvi za bodočo Slovenijo.

Dopis je bil objavljen dne 21. novembra. Za Slovensko Narodno Zvezo v Chicagu sta ga podpisala predsednik prof. Bogdan Novak in podpredsednica Mrs. Vera Gregorič, za uredništvo Slovenske Države, Mirko Geratič.

Zaradi obsirnosti članka ne moremo objaviti v našem listu.

SLOVENSKI BOŽIČ

V skrivnostno tišino svete noči pojejo zvonovi ubrano melodijo. Njih božajoči glas, ki plava kot angeljska perot preko širne zemlje, je kot veselo oznanilo: "Rojen nam je Zveličar, Knez miru, zaščitnik trpečih, radujte in veselite se!"

Glas božičnih zvonov odmeva tudi po lepi slovenski domovini. Glas božične blagovesti prihaja v sleherno hišo. Ob njej prisluhnejo Slovenci pod Triglavom, ki stoji nepremično kot simbol nepremagane slovenstva. Božična blagovest napolnjuje dušo veselega Štajerca in Dolenjca, kremenitega Kraševca, razlega se po slovenski Koroški, kjer še vedno po starem žebrajo rožnivenec, čeprav se je Hitler zaklel, da stre ta uporni narod. Narod trpi kot še nikdar, a ne klone, saj mu je božični praznik znova v vedro upanje zmage resnice nad Lažjo.

Slovenske Brezje, kjer vlada Kraljica Slovencev, so odete v božični čar. Milosti polni kraji: Sveta gora pri Gorici, Ptujška gora na Štajerskem, Višarje na križišču treh narodov, Gospa Sveta na Koroškem, Žalostna gora pri Preserju, Šmarna gora, številne cerkve in cerkvice po slovenskih gričih, so pozorišča ponavljajočega se zgodovinskega dogodka, ko je Bog postal človek.

Marsikje, kjer kljub silju drže še stare postave, gre družinska procesija okrog hiše in gospodarskih poslopij. Kako majhna je, kako skrčena . . . Koliko družinskih članov manjka! A vendar se dviga duh kadila, z njim pa tudi družinski slavošpev sveti Bogorodici, v molitvi rožnega venca.

Pred skromnimi jaslicami, izdelanimi z okorno roko, klečita sivolasi oče in mati, drugod zopet le žena in otroci. Drobnja lučka brli pred jaslicami in osvetljuje zaskrbljene obraze. Vsa slovenska zemlja je kljub božični blagovesti podobna ljudem stare zaveze, ki so hrepeneli po Odrašeniku. Srca hrepenijo, duše upajo, to upanje in hrepenenje polagajo pred jaslice, pred Kralja Miru in Pravice.

Za sinove in hčere, ki so v tujini, molijo. Na očka, ki je daleč nekje v Ameriki, Kanadi, Argentini, ali celo v Avstraliji se spomnijo. Za vsakega je Očenaš in Zdrava Marija, da bi se zdrav kmalu vrnil in da ga tujina in njeni mikri ne bi pokvarili.

Njih misli romajo še po neznanih krajih, kjer spi mlada slovenska setev, ki je toliko obetala, pa so jo božji in slovenski sovražniki pomandrali v tla. "Za Toneta, ki so ga ubili Nemci, za Franceta in Janeza, ki sta padla kot talca po Italijanih, za Cirila, ki je v domotožju izhiral na Rabu, za Petra, kateri je ostal za vedno v Dachau, za Matevža, ki je padel kot slovenski domobranec, za Jerneja, ki si je moral sam grob izkopati nekje v gozdu, za Lojzeta in Majdo, ki sta postala žrtvi komunističnega osvobojenja . . ."

Jagode rožljajo med suhimi prsti, vlažne oči zrejo v drobno Detece v jaslicah, srca jokajo, upajo in odpuščajo . . .

"Devica, ki si ga od svetega Duha spočela, v obiskovanju Elizabete nosila, ki si

ga v sveti božični noči čudežno rodila, ki si ga v templju darovala in ga kot otroka z veliko skrbjo iskala, prosi za nje, ki so v svetu, da se še vrnejo v naročje slovenske zemlje; prosi pa tudi za one, ki so šli mučeniške smrti, povzročene od tujcev okupatorjev in od brata Kajna-komunista v večnost, da pri Tebi in s Teboj kmalu obhajajo sveti božični večer", tako molijo strta in ranjena slovenska srca pod Triglavom, ob Muri, Dravi, Rabi, Savi in Soči, povsod, kjer še biva slovenski narod.

Mi v svobodnem svetu smo z njimi združeni kot ena slovenska družina v skupni prošnji za srečnejšo bodočnost slovenske domovine. Pesem domačih zvonov skrivnostno odmeva celo v tujini. Uho je ujelo njih daljni odmev. Vsa lepota trpeče domovine je pred nami kakor na dlani. V duhu gledamo one, ki doma trpe, a ne klonéjo. Junaki brez primere! Da bi vstrajali do konca, jim želimo in prosimo, da bi očiščeni v ognju velike preizkušnje postali zdrav kvas slovenstva za bodoče dni. Našim mučenikom, od sivolasega vodnika mladine Lamberta Ehrlicha, in vseh nešteti, ki spe veliki sen in v večnosti gledajo bistvo božjega rojstva, veljajo naše prošnje za rešitev Slovenije, za njeno bodočnost, veličino in rast!

Da bi kmalu zatonila rdeča peterokraka zvezda, da bi kmalu vžšla božična zvezda, ki je vodila Tri Modre k betlehemskim jaslicam, to je skupna prošnja — bratov in sester v domovini in nas v tujini, na sveto božično noč v letu 1951.

Božje Dete, ki si prišlo na svet, da postaneš Jagnje Božje, daj nam svoj mir! Mir, ki ga svet ne more dati! Mir dušam, mir vsem narodom, da se ne bodo več sovražili med seboj, ampak priznali vsakemu pravico. Izpolni nam vročo željo, ki jo Slovenci tako vneto gojimo skozi sto let in več: Mir v svobodni, demokratično urejeni slovenski državi!

M. Geratič

Msgr. Ignacij Nadrah je umrl

Iz Slovenije smo prejeli žalostno sporočilo, da je dne 17. novembra umrl generalni vikar ljubljanske škofije in dolgoletni vzgojitelj ljubljanskih bogoslovcev, Msgr. Ignacij Nadrah.

V tesno odmerjenem prostoru našega lista, se moremo pokojnika spomniti samo v dveh potezah, ki pa dosti nazorno kažeta veličino njegove osebnosti. . . .

Mnogim našim čitateljem so bile pozname nekoliko čudne razmere, ki so vladale v katoliškem taboru tik pred vojsko. Ena skupina se je proglasila za "elito" ter se je smatrala poklicano soditi katolištvo drugih družtev. Vse kar se ni po črki pokoravalo njim in to tudi v popolnoma ne-verskih vprašanjih, je bilo sumljivo malo-da-ne "herezije", na kar je že tudi namignil eden izmed teh nestrpnežev na nekem sestanku v Akademskem Domu v Ljubljani. V tistih časih so preganjani in "nezanesljivi" katoliški akademiki kluba Straže imeli v pokojniku svojega velikega zaščitnika in zagovornika. Zanimivo naključje je hotelo, da je

pokojnik dočakal, ko so tudi iz najvišjih cerkvenih mest potrdili, da je njegovo stališče bilo popolnoma pravilno. V mesecu oktobra tega leta je bil v Rimu kongres katoliških laikov. Kongres je pokazal, da gre oficialna doktrina in praksa Cerkve glede laičnega apostolata in organizacije KA v čisto drugačni smeri, kakor pa so to hoteli uveljavljati nekateri v Ljubljanski škofiji. (O kongresu bomo poročali ob drugi priložnosti).

Nepozaben bo ostal vtis na pokojnega Msgr. Nadraha tudi vsem tistim, ki so se udeležili pogreba od komunistov umorjenega profesorja Ehrlicha. Ob njegovem odprtem grobu je generalni vikar imel junaški govor. Obsodil je zločin in pozival k molitvi za spreobrnjenje morilcev.

To je bil tudi eden izmed glavnih vzrokov, da so ga komunisti takoj po koncu vojne zaprli in poniževali. Hotelo so ga streti. Res, strli so njegovo telo, toda njegovega duha niso uklonili. Ostal je zvesti služabnik in pričevalec božji do poslednjega trenutka. Naj mu pravični Bog nakloni svoje večno plačilo.

Janez Kos

PISMO "STAREGA" "NOVIM"

(Od prijatelja iz vrst "starih" smo prejeli naslednje pismo, ki smo ga morali — z njegovim tihim pristankom — nekoliko izpiliti in izgledati, da je dobilo obliko, zrelo za tisk. Podpis puščamo tako, kakor se je podpisal dopisnik. Op. ur.)

Draga "Slovenska država"!

Ze leta in leta me žuli vprašanje, čemu pravzaprav Slovenci na vse kriplje hočemo Slovenci ostati, ko nam je pa današnje privatno, od nikogar priznано slovenstvo samo v križ v in napoto, tako nam v tujini, kakor tistim v Evropi. Zdaj ste pa še vi, novi in mladi, prišli za nami in to v tako velikem številu in s tako močjo, da nas "stare" oblegate in naskakujete kot Judje Jeriho. Pošiljate na naše naslove časopise vseh vrst, vse s pozivi, naj bi tudi mi, "stari naseljenci", pomagali ohranjevati slovenstvo; zraven so večkrat priložene vljudne prošnje, naj bi poleg naročnine še kaj primaknili, tu za tiskovni sklad, tam za cerkev, tam za kako drugo potrebo v starem ali novem kraju, vse z namenom in ciljem, da se ohrani slovenstvo, slovenska kultura itd.

Toda vse ohranjevanje našega dosedanjega slovenstva se mi zdi brezsmiselno mučeniško delo, če misli vse pri starem ostati. To privatno, od nikogar priznано slovenstvo nam namreč k ničemur ne služi, ne nam, ne našim otrokom. Naši predniki so bili Slovenci pod Avstrijo — v kakšno oviro pri napredovanju in gospodarskem obstanku jim je bila ljubezen do materine besede in očetne dežele! To je bilo le za "pavra", kdor pa je hotel kaj

(Nadaljevanje na 5. str.)

(Nadaljevanje s 4. str.)

veljati, je moral slovensko poreklo skriti in kazati nemško lice — to pa je bilo zasluzno in čedno! Nič bolje se ni godilo našemu rodu v Jugoslaviji, ki je zasmehovan in zaničevan ohranjal svoje slovenstvo pod Srbi. V vsej javni upravi je bilo slovenstvo samo v oviro pri napredovanju, zaslužno in koristno pa je bilo, sprejeti sveto srbsko pravoslavje, govoriti srbsko in se podpisovati v cirilici in vem, da so mnogi v civilnih, še bolj pa v vojaških službah, ki so na vsak način hoteli priti kam naprej, to tudi storili. V kakšno oviro in trpljenje je bilo slovenstvo našim rojakom na Primorskem, v kakšno na Koroškem! — Naj mi nihče ne reče: V Jugoslaviji je bilo pa drugače, tam smo pa bili enakopravni, saj smo imeli ministre, poslance, senatorje . . . Res ste jih imeli, pa so bili zdaj ministri, poslanci, senatorji, zdaj so pa čepeli po zaporih in internacijah — kakor se je gospodarju, ki je bil "nad", zdelo se, tako je pa ravnal s tistimi, ki so bili "pod".

Slovenstvo nas starih izseljencev, ki smo že zdavnaj naseljenci in večinoma že tudi državljani USA, je ravno v miru in brez greha usihalo in naši otroci so bili baš na tem, da neopazno izgube prirojeno, sicer pa nikjer priznano narodnost in nekako prirastejo na vejo priznanega naroda z angleščino kot svojim jezikom. V tem mirnem usihanju ste nas zasačili vi, novi, ki ste v velikem številu in z veliko močjo prišli med nas. Nihče vas ni pričakoval, nihče klical, nihče ni tako sklenil — nenadoma ste se razlili preko nas kot mladi studenci preko usihajočih polj. In zdaj nas vi z zgleodom, pisano in govornjeno besedo pozivate, naj še vzdržimo, naj še žrtvujemo za slovenstvo, naj še ohranjamo sebi in vam slovenstvo — baš ko smo bili na tem, da nam zdrsnje z ramen to nekoristno breme. Kakor se vse to lepo sliši — vaša beseda, še bolj pa vaša pesem — je vendar treba biti realen ali stvaren: Ali naj še silimo svoje otroke v slovenstvo, ki jim bo na vseh mejah in pri vsakem izpolnjevanju javnih listin samo v napoto in oviro? Ali ni pametneje in resneje, da hodijo po svetu z ameriškim potnim listom in je angleščina njihov jezik? Pred tem imajo po svetu spoštovanje in tudi v USA se jim bodo tembolj odpirala vrata, čimbolj bodo zares amerikanizirani. Za tiste pa, ki računajo na povratek v stari kraj in na obnovo kraljevine Jugoslavije, je pa edina realnost ali stvarnost, da zaključijo to neplodno mučeništvo zaradi svojega privatnega slovenstva s tem, da sprejmejo srbstvo s cirilico in se po tej poti zrinejo v vrste priznanega naroda.

Če ima namreč na večne čase tako biti, da bo slovenstvo samo trmast ostanek nekakega slovanskega plemena sredi Evrope, v sitnost in nadlego avstrijskim, italijanskim in jugoslovanskim notranjim ministrom (madžarskim še to ni več), potem so vse vaše današnje "Slovenije", vse kulturno in ne vem kakšno delovanje nesmiselne in nerealne! Naše narodne meje se namreč že kakih 500 let samo zožujejo —

kljub našim knjigam, kljub naši visoki pismenosti in kljub našim tolikim žrtvam in trpljenju — in se bodo v prihodnjih desetletjih tudi še, toliko hitreje, kolikor hitreje se danes živi in kolikor močnejša sredstva imajo gospodujoči narodi za potujčevanje in asimilacijo; čez petdeset let nihče več ne bo razumel vašega današnjega tiska, kdor ga pa še bo, bo vedno v nevarnosti, da pride v zapor ali internacijo, ker ob takem stanju Slovenci niti na lastni zemlji nismo — oz. niste — gospodujoč narod.

Vse početje vas, "novih", ves vaš idealizem in mladostni zagon, vse vaše mnogostransko delovanje, je kulturno in smiselno samo v primeru, če ste sposobni in voljni to ubogo slovenstvo povzdigniti do mednarodnega priznanja in veljave in ga tako zaščititi, kar se danes dogaja v obliki lastne države. Samo, če ste vi, novi, mladi, sposobni in voljni dati slovenstvu lastno državo, je imelo dosedanje trpljenje, zapostavljanje, poniževanje zaradi slovenstva skozi pet sto let nek smisel in pomen; samo v tem edinem primeru so bili Gregor Einspieler, škof Slomšek, nadškof Jeglič, prof. Lambert Ehrlich, župnik Poljanec, poslanec Grafenauer, župnik Klekl, goriški dr. Kralj in Polde Kemperle in toliko drugih spoznavalcev in mučencev našega materinega jezika, **predhodniki, glasniki in zagovorniki nečesa; samo če bo slovenstvo imelo lastno državo** in se bo z njo naprej branilo in rastle, so bile koncentracije, zapori, razlastitve, pregoni in izgoni in bridke smrti zaradi slovenstva pametne in junške žrtve. Danes se namreč med vsemi narodnostmi na svetu samo zaradi slovenstva še trpi. Francoz nikoli ne trpi za radi tega, ker je Francoz, ampak si nakoplje kake težave na glavo, ker njegova država vodi tako ali tako politiko, kadar pa vodi drugačno politiko, pa živi s svojim jezikom, kulturo, knjigami in časopisi popolnoma v miru. Tudi Nemec nikoli ne trpi zaradi nemštva, ampak zaide v kake neprilike zato, ker njegova država vodi tako ali tako politiko; zgolj zaradi nemštva, ob drugačni politiki njegove države, ga pa nihče ne preganja. Enako je tudi Italijan popolnoma varen zaradi svojega italijanstva, le kadar njegova država sili v Abesinijo, Libijo ali kam na Dodekanez, ga nekoliko krenejo po prstih, pa samo po prstih; nihče pa nikoli, naj bo politika njegove države taka ali taka, ne stika po njegovem domu za italijanskimi knjigami in časopisi in jih ne meče na genj. Slovenci pa ne moremo — oz. ne morete — voditi take politike, da bi bili varni. Edina slovenska varnost je — odpad od naroda, sprejeti nemštvo, sprejeti italianstvo, sprejeti srbstvo, sprejeti madžarstvo, to se pravi: ne biti. Zakaj? Zato, ker je vse naše — oz. vaše — slovenstvo zgolj privatna reč, nikjer priznana, nikjer registrirana, zato jo vsak priznani in registrirani lahko preganja, kolikor mu kaže. Samo če ste vi voljni in sposobni to bridko bridkosti zaključiti in **slovenstvu dati notranjega ministra, ki ga bo branil znotraj slovenskega ozemlja, in zunanjega, ki ga bo branil in skrbel za njegovo dobro ime izven**

ozemlja — je imelo pomen, da ste prišli sem in se kot dobrodejen dež razlili preko nas "starih", baš ko smo bili na tem, da v miru božjem usahnemo.

Če pa tega niste sposobni, vas je strah ali ne veste, kako bi se lotili ali imate kake druge pomisleke — nas pa ne kličite na svoje prireditve, ne poplavlajte nas s svojim tiskom in ne s pozivi za tiskovne sklade, ne silite naših otrok v mučeništvo za narodnost, ko je toliko drugih narodnosti na svetu, prav tako od Boga, za katere ni treba nič trpeti, ampak nam dovolite, da je tudi nas strah, da imamo tudi mi pomisleke in nas lepo pustite, da mi "stari" usahnemo, vi pa sprejmite srbstvo in se naročite na "Srbobran" — bomo vsaj kaj, mi in vi.

Yours affectionately

Frank L.

NI TOČNO

"Slovenska Pravda", ki izhaja v Angliji, je v svoji številki 2, z dne 27. avgusta v članku "Pojav Stare Pravde" (ki je del spomenice predložene NCFE), v katerem razčlenjuje predvojne in medvojne slovenske politične razmere, ki da so povzročile komunistično diktaturo, napisala tudi naslednjo trditve: "Tako je spretno maskirani program Komunistične partije privabil večino slovenskega naroda v Osvobodilno fronto . . ."

Ne da bi se spuščali v celotno analizo označenega članka, moramo ugotoviti objektivno netočnost navedene trditve. Politično večino je mogoče ugotoviti samo v svobodnih demokratičnih volitvah. In takih volitev v Sloveniji ni bilo že od leta 1928, gotovo pa ne med vojno in po vojni. Sodeč po odporu slovenskega ljudstva proti medvojnemu komunističnemu divjanju, bi si upali trditi, da je slovensko ljudstvo tudi med vojno bilo v ogromni večini proti komunistični "osvobodilni fronti". Komunisti niso Slovenije obvladali, ker so imeli za seboj večino Slovencev, temveč zato, ker so odgovorni predvojni politiki v kritičnih prvih mesecih okupacije zavzeli pasivistično stališče neakcije, ker da je bilo "naše vodstvo v Londonu". Medtem pa je komunistično vodstvo, ki je bilo doma, z malim številom oboroženih partizanov obvladalo dovolj hribovitega terena, da je moglo **ustrahovati ljudstvo**. Ko so poznje dobili tudi **zavezniško priznanje, njihovo materialno pomoč, ob koncu vojne pa tudi težko orožje, s katerim so Slovenijo zasedli** — je bila usoda povojne Slovenije zaključena.

Smatramo, da bi bilo potrebno, da "Slovenska Pravda" z realističnim opisom: prvič, nesporno nekomunističnega značaja predvojne Slovenije; drugič, izrazito manjšinskega in brezobzirnega komunističnega terorja med vojno; in tretjič, množične slovenske samoočrambe proti temu terorju — popravi zgodovinsko-napačni vtis, ki ga je njena navedena trditve morala povzročiti pri tujcih, ki Slovenijo poznajo samo po prvih opisih.

CHICAŠKI UKRAJINCI ZA NEODVISNOST NARODOV

Dne 18. novembra so v Chopin dvorani v Chicagu zborovali Amerikanci Ukrajinskega porekla. Na zborovanju so sprejeli resolucijo, v kateri pozivajo ameriško vlado na brezkompromisno borbo proti boljševizmu Sovjetske Zveze, tej največji nevarnosti našega časa. V skladu z ameriški načeli Neodvisnosti in svobode zahtevajo, da vlada Združenih Držav pomaga vsem narodom, ki se borijo za svojo narodno svobodo in neodvisnost do uresničenja teh najsvetejših pravic. Predlagajo razširitev psihološke borbe proti komunizmu za železno zaveso na narodni bazi ter okrepitev delovanja Svobodne Evrope in Glasu Amerike s pritegnitvijo aktivnih sil vsake narodne skupine. Posebej pa še zahtevajo dejansko podporo ukrajinskemu odporiškem gibanju v domovini, kar bi v veliki meri skrajšalo tretjo svetovno vojno. Končno zahtevajo, da se po zrušitvi komunistične tiranije prizna dvainštirideset milijonskemu ukrajinskemu narodu lastna država, kakor tudi vsem malim narodom, kateri naj kot svobodne in enakopravne države vstopijo v bodoče Združene Države Evrope.

MACEDONSKO VPRAŠANJE

"Congressional Records" je objavil dne 10. oktobra na predlog kongresnika Mr. Bow resolucijo, ki je bila sprejeta na zasedanju Macedonske Politične Organizacije, zasedanju septembra meseca v Columbus, Ohio. Resolucija povdarja neodjenljivo voljo macedonskega ljudstva, da po letih trpljenja in tuje nadvlade doseže svobodno macedonsko državo z združitvijo jugoslovanske, grške in bolgarske Macedonije v samostojno politično telo. Samo taka rešitev more prinesiti na Balkanu mir ter se popraviti krivica, katera se vrši nad tem narodom.

Institut o komunizmu

Iz The New York Times-a z dne 21. oktobra posnemamo: Duquesne Univerza v Pittsburghu je ustanovila poseben Institut o komunizmu z namenom seznaniti pitsburško industrijo, proste poklice in delavske organizacije o nauku in praksi komunizma. Institut je razdeljen na pet predmetov: Filozofija komunizma; učinki komunizma na rusko industrijo; učinki komunizma na rusko mednarodno agresijo; komunistični propagandni načini in ustanove; razvoj komunizma v Združenih državah.

Naše čitatelje bo zanimalo, da sta dva od treh predavateljev na tem ameriškem Institutu Slovenca, Dr. Ciril Žebot, načelnik gospodarskega oddelka in profesor mednarodnega gospodarstva na Duquesne univerzi, predava na Institutu o drugem in tretjem predmetu, ter Mr. Matt Cvetič, glavna oseba v znanem filmu "Bil sem komunist za F.B.I.", ki bo predaval na Institutu četrta in peti predmet.

Iz Chicaga in okolice

Teta štokljka na obisku. Pri družini Ludvika in Mare Jelenc, na 1848 W. 23rd Str., v Chicagu so praznovali veseli družinski dogodek. Teta štokljka je prišla na obisk in pustila za spomin srečnemu očku in mamic majčkeno deklico, ki so jo krstili Elizabeta. Naše iskrene čestitke srečnim starišema, pa tudi stari mami in staremu očetu Ani in Kristijanu Velbl, ter tetki Johanci in stricu Tonetu, ki je v službi strica Sama v S. Carolini. Naj bo mala Lizika očku in mamic vedno le v največje veselje in ponos!

Žalna komemoracija za padlimi slovenskimi junaki v boju proti komunizmu. Podružnica Lige se je na rednem mesečnem sestanku dne 17. nov. spomnila padlih slovenskih.. protikomunističnih.. žrtev. Svečani komemoraciji je prisostvovalo lepo število ljudi, celo iz Lemonta je prišlo več patrov z bivšim provincijalom dr. Gracijanom Hericem. Na sporedu so bile lepe deklamacije in petje pod vodstvom Mr. Franka Zupana. Lepo je orisal pomen žrtev, ki so jih doprinesli slovenski junaki v boju proti največjemu sovražniku krščanske kulture, brezbožnemu komunizmu, g. Ivan Drčar. — Po komemoraciji je predaval o žalostnih razmerah v Sloveniji pod vlado komunistov chicaški Slovenec, kateri je letos obiskal Slovenijo in na lastne oči videl bedo, trpljenje in ponižanje slovenskih rojakov. To predavanje bi morali slišati rdeči slovenski sopotniki v Chicagu in tisti, ki zagovarjajo sodelovanje z rdečo komunistično nesnago.

Miklavž v Chicagu. Menda prvič v zgodovini se je zgodilo, da je sv. Miklavža zanesla pot tudi v Chicago. V Tomazinovi dvorani so ga pričakali njegovi številni častilci, predvsem otroci novih naseljenec. Nebeški gost je bil sprejet s primerno častjo ter je napravil veliko veselje otrokom, pa tudi odraslih se je spomnil. Seveda so bili v njegovem spremstvu tudi angeljčki in pa — sami peklenščki, katerih nas je bilo skoraj strah. Miklavž je obljubil, da nas prihodnje leto zopet obišče.

Pomemben napredek slov. radijske ure. Že nekaj tednov slišimo vsako soboto pri slovenski radijski oddaji klene verske misli, ki jih podaja župnik slovenske fare Sv. Štefana, Father Lenart Bogolin. Slovenci v Chicagu so zelo veseli teh verskih nagovorov ter želijo, da bi v bodoče stalno imeli priliko slišati verske misli v slovenskem radijskem programu.

Slovenci na Folk Fair v Milwaukee. V dneh 17. in 18. nov. je bil v Milwaukee, Wisc. narodni festival. Številne narodnosti, ki žive v tem lepem in zelo snažnem mestu, so pokazale kaj imajo in kaj znajo. V prostornem mestnem avditoriju so bile razstave posameznih narodnosti in pa skupni nastop na odru mestnega avditorija. Tudi Slovenci so nastopili. Moramo reči, da so se častno odrezali. Razstavili so zelo lepe reči v narodnih motivih, slovenska kuhinja je pokazala, kaj zmore slovenska kuharica, na odru pa je pestra slo-

venska skupina prikazala tradicionalno "vinsko trgatav", ki so jo poživiljali lepi narodni plesi, katere je naštudirala Mrs. Dari Strmšek. Vsi nastopajoči so bili v slovenskih narodnih nošah. Le škoda, da tudi na razstavi in v kuhinji ni bilo brhkkih slovenskih deklet v narodni noši. Bo pa to gotovo prihodnje leto.

10 letnica pevskega zbora Slov. ženske Zveze, podružnica 2 v Chicagu. Na Martinov nedeljo so nam marljive in požrtvovalne pevke pevskega zbora Slovenske ženske Zveze napravile nekaj prav veselih uric. Proslavile so desetletnico z lepo slovensko pesmijo in dodale na koncu "Show boat". Občinstvo jih je nagradilo z navdušenim odobravanjem.

Družina Franka Skvarča se je preselila v Racine, Wisc., kjer so si kupili skromno hišico. Da bi bili na novem mestu srečni in zadovoljni!

Slovenska Narodna Zveza

Na predvečer slovenskega narodnega praznika, dne 28. okt. t. l. je bila v Chicagu ustanovljena Slovenska Narodna Zveza (SNZ). Zveza ima namen povezati vse podpisnike Slovenske Izjave in prijatelje slovenske državne misli v organizirano skupnost ter podružnicam, ki so že ustanovljene ali se bodo še ustanovile, dajati smernice za delo. Pravila SNZ so skoraj ista, kot jih ima Društvo Slovencev v Chicagu, ki je še isti dan pristopilo k SNZ kot njena prva podružnica.

Slovenska Narodna Zveza je pričela takoj s svojim delom. Za nedeljo 16. dec. je sklicala prvi večji sestanek, ki je bil posvečen Trstu. Udeležba je bila zelo lepa. Klene misli o Trstu, o njegovi vlogi za srednjo Evropo, ter o prizadevanjih Akc. odbora za pravilno rešitev tržaškega vprašanja, je podal predsednik Zveze g. Bogdan Novak. Tajnik Zveze g. Mirko Geratič je podal izčrpno poročilo o dosedanem delu Zveze ter o bodočih nalogah.

SNZ je izdala prvo število mimeografriranega organizacijskega lista — Slovenska Narodna Zveza — Organizacijski Vestnik, ki ima mnogo gradiva za delo. Vestnik bodo prejeli le zaupniki Slov. Narodne Zveze.

Veliko dela čaka organizatorje SNZ. Ideje, ki si jih je začrtala SNZ, so lepe. Bog daj, da bi SNZ našla povsod veliko razumevanja in da bi cilj tudi dosegla.

—K—

Vsem sodelavcem, naročnikom in čitateljem "Slovenske Države" želimo mnogo božičnega veselja, v novem letu pa izpolnitev naših upravičenih upov in želja!

"Slovenska Država"
Konzorcij lista

NOVI SVET

štev. 19 in 20, november 1951 imate sledečo vsebino:

Pokohantas, uvodnik, P. Miršek; **Jesensko domotožje**, pesem, Leopold Stanek; **Vaška lipa**, pesem, Limbarski; **Velika ljubezen**, nadaljevanje romana, T. Brdar; **Moja jesen je tu**, pesem, Ivanka Zakrajšek, Ljubljana; **Ukleta zemlja**, nadaljevanje zgodbe, Emil. Gevc; **Apokaliptični časi**, nadaljevanje, Vinko-in; **Luka Pokluka**, slovenski šaljivec; **Dom in zdravje**: Kuhinja, materinstvo, higijena, praktični nasveti; **Glas iz naroda**; **Iz srca do srca**; **Za smeh**.

Angleški del: Radio Message of Professor Zvetina. Thanksgiving Celebration on Slovenian Radio Program.

Če naročite **Novi svet** **takoj**, dobite nazaj vse številke, v katerih je lepa povest "Velika ljubezen".

Novi svet je edina slovenska družinska revija v Z. D. A. Naročnina \$4.00 letno. Naslov:

NOVI SVET, 1845 West Cermak Road, Chicago 8, Illinois.

SLOVENCİ, SLOVENKE!

Božični prazniki naj napolnijo vsa slovenska srca z neomajnim zaupanjem v lepšo bodočnost slovenstva. Novo leto 1952 naj združi vse pripadnike slovenske državne misli v močno enotnost. Naše geslo bodi: Vsak utrip naših src naj bo posvečen Slovenski Državi. Za ta ideal delajmo, žrtvuimo in molimo!

**Slovenska Narodna Zveza
Chicago**

Mnogo poročil iz domovine zatrjuje, da je misel slovenske države doma živa bolj kot kdaj prej. Mi, ki smo geografsko odtrgani od domačih tal, samo spremljamo z navdušenjem to misel in je pozdravljamo kot naš najvišji ideal: svobodni državljani v svobodni slovenski državi.

Vemo, da nas prav ta ideja druži v prijateljski krog z enako mislečimi Slovenci doma in širom sveta; vsem tem in pa še pred vsem zastavonoši slovenskega državnega gibanja "Slovenski državi" naj velja naš božični in novoletni pozdrav z vročo željo o skorajšnjem uresničenju vzvišenega ideala, za katerega se bori.

**PRIJATELJI "SLOVENSKE
DRŽAVE" V ŠPANIJI**

IZ KOROŠKE. — Odličen slovenski duhovnik nam piše: "Vsakokrat, ko dobim list "Slovenska Država" se spomnim na Vas. List se mi zdi kot božično sporočilo na betlehemske poljanah".

Slovenci v Kanadi, prijatelji ideje Slovenske Države v zvezi s svobodnim tržaškim ozemljem žele vsem Slovincem, v trpeči domovini in razmetanem po širnem svetu, blagoslovljen Božič in srečnejše novo leto 1952. Podvojimo svoje napore za uresničenje slovenske državne ideje!

Društvo Prečistega Spočetja, **KS KJ štev. 211** pošilja ob svoji 25 letnici vsem članom iskrene božične čestitke ter izraža željo k vsestranskemu napredku v letu 1952.

Vabimo k pristopu vse, ki še niso člani KSKJ, posebno novodošle slovenske naseljence.

Prijatelji gibanja za suvereno slovensko državo v Argentini pozdravljajo enakomisleče brate in sestre po širnem svetu. Novo leto 1952 naj nas vse tesno poveže okrog glasnika slovenske državne ideje "Slovenske Države", kateri želimo čim več uspeha!

Podpisniki Slovenske Izjave v Braziliji pošiljajo bratom in sestram, razkropljenim po svetu božična in novoletna voščila. Iskreno želimo, da bi se kmalu vsi antikomunistični Slovenci znašli na skupnem slovenskem programu za uresničenje velike ideje — suverena Slovenska Država!

IŠČEM STRICA MR. ALOJZA KATERN, rojenega v vasi Dobec pri Cirknici, kateri se je že pred prvo vojno izselil v USA in živi verjetno v Chicagu. Če kdo ve za njegov naslov, ali če Mr. Alojz Katern sam čita te vrstice, naj to sporoči na naslov **Anton Katern**, Tekstilwaren, Muenchen, Rindermarkt 23, USA Zone, Germany.

VAŽNO SPOROČILO NAROČNIKOM SLOV. DRŽAVE

S prihodnjim letnikom bo "Slovenska Država" povečana. Letna naročnina je \$2.00 Prosimo vse naročnike, da naročnino takoj obnovijo in nam pridobijo čim več novih naročnikov. Tisti, ki nam pridobi vsaj 10 novih naročnikov, ki naročnino tudi takoj plačajo, dobi lepo knjižno nagrado. Krepko na delo! Mesec januar naj bo posvečen akciji za nabiranje naročnikov "Slovenske Države".

Naročnikom v Chile! Poverjeništvu za "Slovensko Državo" je prevezel g. France Pirnat, Av. La Marina 1223, Santiago, Chile. Pri njem lahko poravnate naročnino ter dobite tiskovine za podpis Slovenske Izjave.

Današnji številki je priložen Koledarček za leto 1952, ki je dar Ameriško-Slovenskega Radia v Chicagu.

Društvo Sv. Štefana, podružnica štev. 1 KSKJ je najmočnejše društvo v Chicagu. Šteje preko 1000 članov.

Društvo je bilo vedno naklonjeno beguncem ter je in bo tudi v bodoče podpiralo Ligo kat. ameriških Slovincem.

Doslej je pristopilo že lepo število novodošlih bratov in sester iz starega kraja. Prijatelj, pristopi še Ti! Društvo ima samostojno bolniško blagajno.

Seje se vrše vsako prvo soboto v mesecu ob 8. uri zvečer v dvorani pod cerkvijo Sv. Štefana. Vabimo tudi Tebe, ako še nisi član KSKJ!

Vsem članom in prijateljem društva želimo blagoslovljene božične praznike in mirno ter uspehov polno novo leto 1952.

Frank Banich, John Prah,
predsednik tajnik
Edvard Šinkovec
blagajnik

Vesele in zadovoljne Božične praznike ter uspehov polno novo leto 1952 vošči vsem Slovincem v Ameriki

STATE KINZIE GRILL

JOHN & GIZELA HOZIAN,
401 N. State Street, Chicago, Ill.

Ob prvi obletnici ustanovitve slovenskega radia v Chicagu, pošiljamo našim radijskim sponzorjem in poslušalcem iskreno zahvalo za prijazno sodelovanje, podporo in ljubezen do slovenske besede in pesmi.

Navdušeni sprejem naših radijskih oddaj je najmočnejši dokaz žive narodne zavesti ameriških Slovincem. Posebno smo veseli, da tudi v Ameriki rojena mladina našega rodu kaže izredno veliko zanimanje za kulturo in domovino svojih prednikov.

V upanju, da bomo tudi v bodoče tesno sodelovali v prizadevanjih za rast slovenstva v svobodni Ameriki, želimo vsem ameriškim Slovincem prav vesel Božič in vso srečo v bodočem letu.

820 N. Wabash Ave.

Tel: Delaware 7-8515

DR. LUDVIK LESKOVAR, direktor, Ameriško-Slovenski Radio, Chicago, Ill.

V TISKOVNI SKLAD SO PRISPEVALI:

Mrs. Gizela Hozian, Chicago \$10.00; Ivan Kunaver \$3.00, Tone Kveder \$1.00, Miha Staudohar \$1.00, B. Novak \$1.00, Prijatelji "SD" N.Y. \$10.00. Iskrena hvala!

Poravnajte naročnino za nazaj v znesku \$1.20, za leto 1952 pa nakažite čimprej \$2.00. Že v naprej izrekamo vsem najljepšo hvalo!

Darujte za Tiskovni sklad "Slovenske države"! Iz žrtev in sodelovanja vseh pristašev našega gibanja bodo zrasli uspehi!

CENE ZNIŽANE - BLAGO ISTO! - Božič je pred vrati!

Pošljite takoj naročila da Vašim dragim izročimo vaše darove pravočasno! — Ne čakajte! Oni Vašo pomoč potrebujejo in jo pričakujejo!

DVAKRAT DNEVNO

pošiljamo z zračno pošto — "Air Mail" — Vaša naročila v Trst, kjer se nahaja naše veliko skladišče prvorazredne, sveže moke, Ameriškega in Kanadskega blaga.

Paketi se dostavljajo v stari domovini v teku 18 DNI. Jamčimo za vsako pošiljko, za delno ali celotno izgubo.

Pošiljajte darove Vašim dragim v domovino preko te najmočnejše in najsigurnejše agencije. Pri nas boste dobili po NIZKIH CENAH NAJBOLJŠE BLAGO.

Najfinejša
canadska
OOO **Bela MOKA** v dvojni vreči 100 Lbs. \$10.25
do zadnje postaje

Paket št. 6\$13.95

10 Lbs. riža — Rice
10 Lbs. kave — Coffee
10 Lbs. sladkorja — Sugar
10 Lbs. Spageti - Spaghetti

Paket št. 15\$10.50

10 Lbs. kave — Coffee
7 Lbs. sladkorja — sugar
1 Lb. Cikoriije — Chickory

Paket št. 9\$9.75

2 Lbs. kave — Coffee
2 lbs. sladkorja — Sugar
2 Lbs. riža — Rice
1 Lb. masti — Lard
1 Lb. olje — Oil
2 Lbs. griza — Farina
400 gramov marmelade

Paket št. 4\$15.00

10 Lbs. masti — Lard
10 Lbs. sladkorja — Sugar
5 Lbs. Spageti - Spaghetti
5 Lbs. kave — Coffee
5 Lbs. ječmena — Barley
5 Lbs. mila (Laundry)

ZDRAVILA

Vsa zdravila pošiljamo po zračni pošti ter jamčimo dostavo v domovini tekom 8 dni

Streptomycin:

10 gramov \$7.40, 20 gr. \$14.90
40 gr. \$29.50
RUTIN: 500 tablet \$8.00
PENICILIA (V olju) In oil
3 milijone edinic\$6.45
P.A.S.: 250 tablet\$8.95
500 tablet\$15.25
1000 tablet\$29.25

Pišite po cenik drugih zdravil Za večje količine popust.

Vaša pisma, čeke ali Money Order pošljite priporočeno na

USA EXPRESS CO.

720 — 10th Ave.

Tel.: PLaza 7-6459

New York 19, N. Y. U.S.A.

NAŠI "SPECIJALNI" PAKETI

V močnih dvojnih vrečah ali v lesenih zabojih.

50 Lbs. najboljše BELE MOKE.....\$ 6.45
100 Lbs. sveže Koruzne Moke.....\$10.20
40 Lbs. fižola (pisanega) Beans \$ 9.45
25 Lbs. fižola (pisanega) Beans \$ 5.50
100 Lbs. riža — Rice\$17.75
50 Lbs. riža — Rice\$10.00
100 Lbs. sladkorja — Sugar\$17.50
50 Lbs. sladkorja — Sugar\$10.45
50 Lbs. spagetov — Spaghetti\$10.50
25 Lbs. spagetov — Spaghetti\$ 6.50
25 Lbs. grisa — Farina\$ 6.25
10 Lbs. Bakalara — Stock fish...\$ 6.75
20 Lbs. Bakalara — Stock fish...\$13.65
10 Lbs. mila za pranje (Laundry) \$4.50
40 Lbs. mila za pranje, Laundry \$15.75
37 Lbs. svinjske masti (Lard).....\$12.50
30 Lbs. zelene kave (Gr. Coffee) \$26.90
50 Lbs. zelene kave — Coffee...\$44.50
25 Lbs. ječmena — Barley\$ 6.00
Slanina sušena\$ 0.75
25 Lbs. leče — Lentil\$ 7.75
Olje oljčno, 5 litrov\$ 9.45
Cikorija (Frank) 5 Lbs.....\$3.75
10 Lbs.....\$ 6.90
Čokolada, 5 Lbs.\$ 6.50
Kakao — Cacao, 5 Lbs.\$ 5.50

Paket št. 20\$15.50

25 Lbs. Bela moka
10 Lbs. kave — Coffee
10 Lbs. sladkorja — sugar
10 Lbs. riža — rice

PIŠITE PO VELIKI CENIK!**SLOVENSKA DRŽAVA**

izhaja vsakega 20. v mesecu.

Naslov uredništva in uprave:

"SLOVENSKA DRŽAVA",

2217 So. California Ave., Chicago 8, Ill.

Za konzorcij : Mirko Geratič, Editor

Naročnina letno: Za USA \$2.00, za Canado \$2.00, Argentino 20 pesov, Brazilijo 50 cruzeirov, Anglijo pol funta, Avstrijo 20 šil., Avstralijo 1 avstr. funt. Italija in Trst (F.T.T.) 600 Lir, Francija 400 frc.

**DRUŠTVO SLOVENCEV
V CHICAGU**

pozdravlja vse prijatelje svobodne slovenske države s prošnjo, da v novem letu 1952 podsetorijo svoje napore v uresničenje naše velikega ideala: Suverena Slovenska Država! Blagoslovljen Božič in uspehov polno novo leto!

Odbor**Slov. Podp. Družba
SV. MOHORJA**

CHICAGO, ILL.

za leto 1952

Rev. Leonard, OFM, duhovni vodja
John Mlakar, predsednik
Frank Puklavetz, podpredsednik
Jos. J. Kobal, tajnik, 2113 W. 23rd St.
Jos. Oblak, Jr., blagajnik
Ludvik Jelenc, zapisnikar
John Densa, Karolina Pičman in
Joseph Kuhar, nadzorniki
Leo Mladic, Sr., Math. Hajdinjak in
Pauline Ožbolt, porotniki
Frank Roblek, vratar
Dr. Frank T. Grill in Dr. Jos. E. Ursich,
zdravnika

Društvo je vsako leto precej žrtvovalo za Ligo in ji bilo v vseh ozirih naklonjeno. Doslej se je vpisalo že lepo število novih naseljencev. Novi naseljenci, ki še niste člani tega domačega društva, pristopite čimprej. Vsi ste lepo vabljeni!

Seje se vršijo vsako drugo soboto v meescu, ob 8. uri zvečer, v dvorani Sv. Štefana, 22nd Pl. in Wolcott Ave.

Družba sprejema v svojo sredo člane obojega spola do starosti 45 let. Prosilci morajo biti praktični katoličani. Za vse drugo se obrnite na tajnika.

Slovinci, pristopajte v to domačo Družbo

"Ljudstvu je treba dopovedati, da s pričakovanjem Kralja Matjaža ni nič. Kdor misli, da bo z odprtimi rokami in križem rokami pričakal dobrot od zgoraj, se motil! Želi bomo samo to, kar si bomo sami z zavihanimi rokami pridelali in priborili.— Jan. Ev. Krek.